

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălăutate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Sorlieri nefrancați nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrămit.

Nr. 86.

Mercuri, Joi 17 (29) Aprilie.

1886.

Brașov 16 Aprilie 1886.

Pressa austriacă a fost alarmată în zilele din urmă prin scirile și rapoartele neliniștitoare primite din Galiția, că între țărănimea polonă și cea rutână se observă semnele unei revoluțiuni sociale ca cea din 1846, când o parte însemnată dintre nobili și proprietari au fost măcelăriți.

S'a observat că mișcarea se întinde dela Bochnia peste întregu ținutul Vistulei, cel mai periculos în tota țera, peste Pilzno și Brzesko, peste valea Biala dela Gromnich până la Grybov, peste valea Dunajecz în susu dela Zahliczyn, peste Garlice până la Biecz.

Un raport oficial constată, că cauza mișcării este falsul sgomotu ce s'a răspândit, printre țărani, că „domni“, nobili și proprietarii voescu se introducă din nou iobăgia s'eu se strivească pe țărani, ăr legea glotelor va înlesni acelora să se întruască sub arme și astfel să se eșecute planul lor.

Foile unguresci vedu în acesta mișcare o mână străină și anume pe cea rusescă. Din cercetările făcute însă s'a dovedit, că aci nu e în jocu nici o mână străină, ci motivul mișcării trebuie căutat în alte împrejurări.

Cu introducerea erei constituționale se aștepta, ca nobilimea polonă ajunsă la putere să îngrijescă de s'orta țărănimii. Der ea nu numai că n'a făcutu acesta, ci a lăsatu poporul în ignoranță și a luptatu totdeuna în contra acelora, cari s'au interesat de s'orta lui, așa că s'ar pute dice că și aci în Galiția există o classă privilegiată, classa nobililor și proprietarilor, cu puține excepțiuni, și classa țeranilor apesată și exploatată.

Țiarele polone au evitat a arăta adevărata stare a lucrurilor, pentru că ele știu, că Șlahta polonă e vinovată de toate aceste nemulțămiri, ea a sădit în inima țeranului polon neîncredere și ură, care ușor o poț face să izbucnescă și să se manifeste în acte de răsunare. Guvernul țării a căutat să se asigure numai sprijinul nobilimei, care a devenit în Galiția elementul dominant; legile țării n'au oferit populației țărănesce scutul convenit, pentru că nobilimea le-a exploatat numai în favorul ei; poporul a fost împiedecat d'a fi reprezentat acolo unde se pute ridica vocea în contra ilegalităților comise cu el și unde se pute exprima dorințele și nevoile sale, ca astfel să se poată aduce vr'o ușurare.

Când omeni de inimă și-au ridicat vocea în favoarea țeranului, au fost timbrați de dușmani ai bisericii, de revoluționari, de anarhiști și altele. Prin urmare nu e mirare să vedem țărănimea și acum, ca mai nainte cu patru ani, trimițendu țarului în Petersburg o adresă de supunere.

Mai adaugem la acestea și exploatarea din partea Jidovilor, pe cari totu atât de mult îi urăse țărănimea ca și pe nobilimea polonă.

Totu așa stă lucrul și cu poporul rutân, pe care Polonia îl tracteză cu o vitregie demnă de condamnat. Și întrebarea ce și-o punu omenii politici ai Austro-Ungari e, că în cazul unei intrări a Rușilor în Galiția, ce ar face țărănimea? — Ar măcelări pe nobili și jidovi, răspund ei.

Și ori câtu s'ar silii comunicate oficiale și semioficiale să slăbescă însemnata mișcare ce se observă în Galiția, rămâne constatatu, după însași mărturisirea foilor de statate austro-ungare, că lucrul e serios și că, decă nu se voru lua măsuri de stărpirea rului, mișcarea țărănimii poțe deveni un pericol pentru monarhia, mai alesu acumă când situaținea din afară se află într'o crasă atât de mare.

Situaținea în peninsula balcanică.

„Atenținea tuturora e îndreptată asupra consultărilor diplomatice dela Livadia, unde se află țarul Rusiei. E vorba d'a afla, pentru ce țarul a chemat acolo pe ministrul s'eu din Atena. Din parte oficiosa berlineză se dice, că aru fi sositu la Livadia raporte, că în cazul unei cedări pré timpurii din partea guvernului grecescu e de temutu, că se voru produce turburări în interiorul Greciei, care ar pute periclita și tronul regelui Georgios. Asupra acestei cestiuni vrea țarul să întrebe verbalu pe trimisul s'eu din Atena, deorece s'orta cumnatului s'eu pe tronul grecescu nu-i poțe fi indiferentă. În același timp însă totu din partea oficiosa berlineză se vorbesce, că Rusia nu se va separa de celelalte doue imperii și că nu se gândesce a face causă comună cu P'orta în contra prințului Bulgariei.

„Journal de St. Pétersbourg“ vorbindu de consultările dela Livadia, dice că Rusia nu se va retrage dela unu nou pasu colectiv alu puterilor în Atena, intru câtu acela nu trece peste sfera de acțiune diplomatică; prin urmare la măsuru coercitive nu se poțe gândi. După cum spunu telegramele din urmă, nota colectivă a puterilor e gata și poțe că până 'n momentul de față s'a și predatu guvernului grecescu. Se spune că tonul notei e moderat. Afară de acesta, guvernul francezu a îmănatu, separat și din propriu inițiativă, celui grecescu o notă, în care apelază la înțelepciunea și moderaținea Grecilor și a cabinetului grecescu, ca să desarmeze contându pe amiciția și simpatia Francei pentru Grecia. Telegrama ce ni s'a trimisă eră, ne comunică, că Delyanis ar fi răspunsu la nota Francei, că guvernul grecescu consimte a desarma. Intru câtu va fi adevărată acesta scire a „Agenției Havas“, nu putem ști, deorece după scirile sosite în Paris Grecia ar fi hotărâtă să lase a merge lucrul până la estremu.

De cumva Grecia va desarma, atunci numai în basa unor promisiuni din partea Rusiei și a Francei o face acesta, căci altfelu cu greu s'ar pute potoli dispoziținea răboinică a poporului grecescu. Poțe că și pornirea a câtorva cuirasate din Sudabai în portul Pireu n'are altu scopu decâtu a ușura poziținea cabinetului grecescu față cu poporul, căci de o blocare a porturilor grecesce nu poțe fi vorba, deorece o asemenea propunere din partea Angliei a fost respinsă de celelalte puteri.

Cum vedem, situaținea nu e de loc lămurită și deci trebuie să așteptăm răspunsul guvernului grecescu la nota colectivă a puterilor.

Isprăvi Kulturegyletiste.

Ca să se facă cetitorii noștri o idee despre isprăvile „Kulturegyletului“, reproducem după „Kolozsv. Közl.“ următoarele picanterii, de care trebuie să pufnesci de rîsu.

Amu amintit în colonele acestui diar, că ediția întâia a scrisorilor lui Kossuth s'a trecut totă, și cu toate astea un membru al „Kulturegyletului“, d-lu Juhasz Laszlo, silvicultor în Deva, a trimis următoarele scrisori secretarului „Kulturegyletului“:

Spectabilului domn Sandor Iozsef, în Cluș'u. Îndrăsnescu a întreba pe adresatul, că ce poțe fi cauza acelei neglijențe și plictisirii, că trimițendu-i înainte cu 3 săptămâni, cu mandat postal, prețul broșurei „Kossuth și Ardealul“, până acum încă nu mi s'a trimis broșura comandată. O astfel de neglijență este mai mult decâtu condamnată pentru „Kulturegylet.“ Juhasz Laszlo, membru al Kulturegyletului și silvicultor

Adresatul îi răspunde potrivit scrisorii ce o primise. Juhasz îi scris din nou următoarele:

D-ta comiți o necomplăsanță ne mai pomenită. Ți-am trimis banii pentru broșura lui Kossuth, și am scris de două ori și totuși nu mi-ai trimis-o. Acum te provocu să-mi trimiți cei 20 cr. înderțu și să mă ștergi dintre membrii „Kulturegyletului“, în casu contrar voi publica în toate Țiarele din Clușiu nerușinata d-tale speculațione. Juhasz.

Și pentru ca petrecerea cetitorilor noștri să fie și mai cu hazu, mai smintim și năbădăile ce l'a apucat pe „Ellenzék“, fiind-că între Maghiari nu se mai simte entuziasmul și interesul receptu pentru înaintarea „Kulturegylet“-ului:

În patru luni de zile, dice „Ellenzék“, abia a crescut capitalul cu vr'o cățiva florini. Cu dreptu cuvântu putem esclama, după laureatul nostru poet: Ce e Maghiarul acum? Unu hidosu scheletu sibiric!

Credem că nu mai e nevoie de comentaru.

SCRILE ȚILEI.

În Jovia mare Maiestatea Sa monarhul nostru a săvârșit, conformu obiceiurilor ceremonii rituale, spălarea piciorilor a 12 bătrâni neputincioși. După săvârșirea actului, s'au împărțit între neputincioși 30 bani de argint în pungi albe de piele, și apoi cu trăsuri au fost trimiși la casele lor, ducendu cu sine și diferite mâncări de postu.

—x—

Banffy-pașa și-a mărit albumul ordinațiilor încă cu una. A ordonat să se desființeze imediatu în Bistrița instituținea vecinătăților, ca fiindu o instituțione nerecunoscută prin lege. — Așa e, pentru că legea suntu fișpanii și totul atărnă de acesti satrați.

—x—

Țiarul german „Die Arbeit“, ce apare în Gratz, ministrul de interne i-a sustras debitul postal pentru teritorul ungar, sub cuvântu că ar profesă principii socialiste și ar agita în contra ordinei publice de stat și sociale.

—x—

Ca să aibă și cetitorii noștri cătuși de puțină idee despre literatura beletristică maghiară, reproducem câteva rânduri dintr'o novelă prospăta a celui „mai renumit scriitor maghiar“ din timpurile de față, Abráay Kornél: „Sermenele femeii! Căta grație, căta frumusețe, cătu tesauru prăpădescu ele și în sfârșit, cătu de evlavioase sunt și cătu se mai rogă! Și Dumnețu totuși le ascultă! Pentru că deși mai în toate intră dracul până ce sunt tinere, der pe nici una nu o duce, decă a îmbătrănit s'eu s'a învechit“. — „Kulturegyletulu“ l'ar pute decora.

—x—

Inspectorul scolar al comit. Bihoru a adresat viceșpanului o cerere, ca localitățile române Nemoesc și Tărcăița să se maghiarizeze în „Vajdalfalu“ și „Tarkany“. — Totu de gēba, căci ele romănesc voru rămâne.

—x—

Țigările ce se vëndu în statul ungar sunt atât de miserabile, încatu însuși „Pester Lloyd“ dice, că e fericit acela, care nu fumeză. El are în redacția o țigară, în care e o șuviță de pēr în locu de tutun.

—x—

Agio vamal s'a stabilit în Austro-Ungaria cu 25%, pe luna Mai.

—x—

Regele și Regina României au primit din partea regimentului 3 de liniă, în ziua de 30 Martie, unu frumos cadou, reprezentand busturile Maiestăților Lor, săpate, în lemnu cu multă măestrie de d. Petre Condescu, absolventu al școlei de meserii dela Pantilimon. Tânerul artistu are, spune „România Liberă“, numai 22 de ani.

—x—

Regina României a împărțit, scrie „Românul“, femeilor sērace din Bucuresci de sērbători suma de 2000 lei.

—x—

„Rēsboiulu“ află, că în săptămâna acesta voru pleca

Nr. 409/1886
a f. sc. c. d.

Publicațiune de licitațiune.

Drepturile de a putea esercita cârcimăritul cu vin, vinarsu și bere preste întregu anul în comunitățile înșirate în conspectul de mai jos — din cari drepturi fondul scolastic centralu din districtul Năsăud are trei din patru părți, respectivele comunități și fonduri scolastice confesionali însă câte una din patru părți, — se dau în arênda sub următoarele modalități și condițiuni începêndu dela 1 Ianuariu 1887 la 12 ore nôptea pentru timpul de 10 ani următori până la 31 Decembre 1897 la 12 ore nôptea.

1. Obiectele de arênda sunt drepturile de cârcimăritu cuprinse în conspectul de mai jos și cari după rezultatul de până aici a arêndii de presentu sunt prețuite la sumele de strigare ce corespund la arênda anuală arêtată în acelu conspectu, carea la olaltă este de 69.948 fl. v. a.

Conspectu

despre drepturile de cârcimăritu ce sunt sub administrarea fondului scolastic centrale din districtul Năsăud dimpreună cu suma de arênda (prețul de strigare) după comunități, după secțiuni mici și principali.

Nr. cur.	Numirea secțiunii		Numirea comunității și a prediului	Prețul de strigare — Arênda anuală în fl. v. a.		
	mici	prin-cipali		după comunități	după secțiuni mici	după tôte la olaltă
1	Rodna		Rodna nouă (Șanțu)	1700		
2			Rodna vechiă (cu Val. Vin.)	4453		
3			Dombhât	1778		
4			Maieru	2185		
5			Sangeorgiu	1253	12 369	
6	Ilva		Ilva-mare	1612		
7			Măgura	1130		
8			San-Iosif (Poiana)	670		
9			Leși	1225		
10		Ilva-mică	1707	6.344		
11	Năsăud		Feldru	1522		
12			Nepos (Vararea)	1271		
13			Parva	400		
14			Rebra-mara	936		
15			Rebrășoara	1850		
16			Năsăud	4693	10.672	
17	Salva		Salva	2009		
18			Hordou	690		
19			Bichigiu	474		
20			Telciu	2230		
21			Romuli	271		
22			Runcu	579	6 253	
23	Zagra		Mititei	644		
24			Mocod	1060		
25			Zagra	1661		
26			Găuren	165		
27			Poen	526		
28			Suplaiu	247	4.303	39.941
29	Valea Bărgăului		Borgo Rusu	1600		
30			„ Dioseni	2149		
31			„ Mediloceni	2766		
32			„ Suseni	2150		
33			„ Prundu	3986		
34			„ Bistrița	3152		
35			„ Tiha	2542		
36			„ Mureșeni	2016		
37			Măgura Calului	965		
38			Tihuța	681	—	22 007
39	Valea Mureșului și a Șieului		Ragla	228		
40			Budacul român	568		
41			Șieuiu	1475		
42			Monoru	1486		
43			Gledin	1431		
44			Nușifaleu	370		
45			Sanționa	156		
46			Ruși-in-munți	1829		
47			Moraveni.	457	—	8.000 69.948

2. Se voru da pe calea licitațiunii în arênda parțiale mai întâiu drepturile de cârcimăritu în singuraticile din singuraticile comunități, apoi drepturile de cârcimăritu din cele cinci secțiuni mici formate din Comunitățile de pe Valea Someșului, după aceea drepturile de cârcimăritu din cele trei secțiuni principali formate din comunitățile de pe Valea Someșului, Valea Bărgăului și Valea Mureșiu-Sicu, érá în fine se voru da pe calea licitațiunii în arênda generale tôte aceste drepturi de cârcimăritu la olaltă.

3. Licitațiunea verbale se va ține în Năsăud, în reședința și localitățile comisiunei administrătore de fondul scolastic centrale și anumitu:

- Licitarea după comunități a drepturilor de cârcimăritu din singuraticile comunități se va ține la 17 Maiu 1886 și țilele următoare începêndu dela 9 ore a. m. în ordinea după cum sunt înșirate comunitățile în conspectul de mai sus.
- Licitarea după secțiunile mici a drepturilor de cârcimăritu din cele cinci secțiuni mici de pe Valea Someșului se va ține la 24 Maiu 1886 începêndu de la 9 ore a. m. până la 3 ore p. m. în ordinea după cum sunt înșirate secțiunile în conspectul de mai sus.
- Licitarea după secțiunile principali a drepturilor de cârcimăritu din cele trei secțiuni principali de pe Valea Someșului, Valea Bărgăului și Valea Mureșiu-Turda se va ține la 26 Maiu 1886 începêndu dela 9 ore a. m. până la 3 ore p. m. în ordinea cum sunt înșirate secțiunile principali în conspectul de mai sus.
- Licitarea pentru darea în arênda generală a tuturor acestor drepturi de cârcimăritu se va ține la 28 Maiu 1886 începêndu dela 9 ore a. m. până la 3 ore p. m.

4. Ca preț de strigare va servi: la licitațiunea după comunități sumele ce sunt însemnate după comunități în conspectul de mai sus, — la cea după secțiuni mici sumele ce privesc respectivele secțiuni din același conspectu ori de cumva din licitația după comunități ar resulta la olaltă o sumă mai mare, atunci suma acésta, — la licitația după secțiuni principali sumele ce privesc respectivele secțiuni principali ori de cumva din licitațiunea ori după comunități ori după secțiuni mici ar resulta o sumă mai mare pentru respectiva secțiune principală, atunci suma acésta, — la licitația generală a tuturor drepturilor de cârcimăritu suma de 69948 fl. arêtată în conspectul de mai sus ori de cumva din licitația după secțiunile principale ar resulta suma mai mare, atunci suma acésta.

5. Dacă nu se presentă arêndașu pe lângă prețurile de strigare, atunci sumele de strigare se scăresc treptat până când se oferesc întreprindêtoru, érá după aceea se continuă licitația pe acésta basă.

6. La licitația se admitu numai acei indigeni austro-ungari, cari depun ca vadiu 10% dela suma de strigare în bani gata ori în hârtii de statu ungare respective austriace calculate după cursul bursei.

7. Pentru luarea în arênda arêtată mai sus se primesc și oferte scripturistice provêdute cu timbrul prescriș și cu cele 10% prescrișe mai sus ca vadiu, avêndu ofertele a se adresa la președintele comisiunei administrătore de fondul scolastic centrale din districtul Năsăud și anumitu: pentru luarea în arênda după singuraticile comunități până la 17 Maiu 1886 la 9 ore a. m. — pentru licitația după secțiunile mici până la 24 Maiu la 9 ore a. m. — pentru luarea în arênda după secțiunile principale până la 26 Maiu 1886 la 9 ore a. m. érá pentru licitația totală (concretale) până la 28 Maiu la 9 ore a. m. în tôte aceste casuri ofertele se primesc înainte de începerea licitațiunii verbale.

8. Pe cuverta ofertelor scripturistice din afară este a se arêta apriat, că pentru care comunitate ori secțiune este ofertul și anumitu în forma acésta: Oferta pentru luarea în arênda a drepturilor de cârcimăritu ce administra fondul scolastic centralu din districtul Năsăud în comunitatea N. N., — eventualu în secțiunea mică Rodna, Ilva, Năsăud, Salva, Zagra, — ori în secțiunea mare Valea Someșului, Valea Bărgăului, Valea Mureșiu-Sieu ori peste totu.

9. Ofertele scripturistice se desfăc după încheierea licitației verbale și anumitu în ordinea cum au întrat, după aceea se alég la protocolul de licitația și în acestu protocolu se însêmna conținutul ofertului.

Suma ofertului celui mai mare făcutu pentru singuraticile obiecte de arênda, precum și numele oferentului se anunță prin strigare îndată după încheierea respectivei licitațiunii.

10. Pentru orientarea ulterioară a întreprindêtorilor voru fi puse spre vederea publică în localitățile comisiunii administrătore: sumele la olaltă din ofertele cele mai mari făcute după comunități pentru drepturile de cârcimăritu din singuraticile comunități ale celor cinci secțiuni mici din Valea Someșului la 23 Maiu 1886 la 12 ore amêđi, — sumele la olaltă din ofertele cele mai mari pentru cele cinci secțiuni mici de pe Valea Someșului, precum și sumele la olaltă după secțiunile principale din ofertele cele mai mari pentru drepturile de cârcimăritu din singuraticile comunități de pe Valea Bărgăului precum și a Mureșiu-Sieului la 25 Maiu 1886 la 12 ore amêđi, — suma din ofertele cele mai mari pentru cele trei secțiuni principale însă la 27 Maiu 1886 la 12 ore amêđi.

11. Celu ce se insinuă la licitația verbale recunôșce prin insași depunerea vadiului, érá celu ce face ofertu scripturisticu recunôșce prin insași acésta fapt că recunôșce pe deplin condițiunile speciale de licitația și se obligă la ținerea lor. — Pentru mai mare lămurire însă este datoru să recunôșcă acésta la licitațiunea verbală în protocolul de licitațiune, érá celu ce face ofertu scripturisticu să o dechiare apriat în ofertu; la dincontră pôte fi eschis dela licitațiune respective i se pôte respinge ofertulu.

12. Fie-care ofertu este deobligatoru numai decâtu pentru oferente, pentru fondu însă este obligatoru numai după aprobarea lui din partea autorit. super.

13. Comisiunea administrătore și guvernul ca autoritate supraveghiătore au dreptul ca celu multu după 3 luni încheierea licitațiunii se primescă ori se respingă ori care din oferte.

14. Arêndașulu este datoru ca în 30 de țile calculate dela insciintarea despre aprobarea mai înaltă, celu multu însă până la 31 Augustu 1886 să depună la direcțiunea fondului jumătate suma de arênda în bani gata ori în hârtii de statu ungare respective austriace calculate cu 10% sub cursul bursei.

Dela arêndașulu după secțiunile principale ori după întregu cârcimăritulu se primesc acésta cautiune și în documente de asigurare intabulate hipotecar în locul întâiu pe realități ce potu fi primite ca cautiune populară.

15. După depunerea cautiunei va fi a se încheia numai decâtu contractulu formalu în formă de documentu notarialu publicu și a se ascerne pentru de a fi provêdutu cu clausula de aprobare din partea autorității superior.

16. Dacă arêndașulu nu corêspunde condițiunilor desemnate aici, atunci numai decâtu se va ține licitațiune nouă pe spesele și cu pericolu lui.

17. Condițiunile speciale de licitațiunea se potu vedé la directorulu fondului scolastic centralu din Năsăud și la cerere se împărtășesc și copii.

Năsăud, în Aprilie 1886. Comisiunea administrătore de fondul scolastic centralu din districtul Năsăud.

Vidi! Bistrița în 4 Aprilie 1886. B. Bánffy Dezsó m. p. com. supr. și comis. reg. — Președintele: Ionu Ciocanu m. p. — Secret.: — Ioachim Mureșanu.